

Dosarul nr. 2ra-696/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: A. Cucerescu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Anton, V. Cotorobai, A. Panov)

ÎNCHEIERE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nina Vascan

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Tamara Dunaevschi, reprezentată de avocatul Iuri Florea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Procuratura sect. Centru, mun. Chișinău în interesele lui Feodor Trifan împotriva Tamarei Dunaevschi, intervenienți accesorii Întreprinderea de Stat „Cadastru” și notarul Galina Ceban cu privire la rezoluțiunea contractului de donație în cazul stării de nevoie și repunerea părților la poziția inițială și, la acțiunea reconvențională depusă de Tamara Dunaevschi împotriva lui Feodor Trifan cu privire la încasarea datoriei, prejudiciului material și cheltuielile de judecată,

împotriva deciziei din 20 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Tamara Dunaevschi și au fost menținute hotărârea din 02 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și hotărârea suplimentară din 19 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La data de 03 martie 2014 Procurorul sect. Centru mun. Chișinău, Nicolae Geru a depus în interesele lui Feodor Trifan cerere de chemare în judecată împotriva Tamarei Dunaevschi, intervenient accesoriu Organul Cadastral Teritorial mun. Chișinău cu privire la repunerea în termen, rezoluțiunea contractului de donație și repunerea părților la poziția inițială.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la data de 14 octombrie 1997 în temeiul contractului de schimb nr. 4-3063, Feodor Trifan a obținut dreptul de proprietate asupra apartamentului nr. 40, situat în mun. Chișinău, str. xxxxx, cu suprafața de 31 m² și nr. cadastral xxxxx. Contractul în cauză a fost autentificat de notarul Dorin Musteață.

A specificat că, la data de 21 august 2009 Feodor Trifan a donat Tamarei Dunaevschi imobilul menționat, iar contractul de donație a fost autentificat de notarul Galina Ceban sub numărul 4122 și înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial mun. Chișinău.

A susținut că, motivul încheierii contractului de donație a servit faptul că Feodor Trifan fiind o persoană înaintată, fără rude, a fost de acord să transmită dreptul de proprietate asupra apartamentului Tamarei Dunaevschi în schimbul întreținerii până la deces, cu toate că acest lucru nu a fost menționat expres în contract.

A afirmat că, prin încheierea contractului, Feodor Trifan s-a poziționat în condiții nefavorabile, deoarece a pierdut unica sursă de existență, iar Tamara Dunaevschi nu și-a asumat careva obligațiuni.

A subliniat că, Feodor Trifan a fost mutat cu traiul în casa nr. 26 din str. Flaximan, or. Codru, mun. Chișinău, care nu este asigurată cu condiții elementare de trai (sistem de încălzire, apă) și unde nu are viză de reședință și careva surse de existență.

A notat că, Tamara Dunaevschi se află la lucru peste hotare, iar Feodor Trifan suportă singur cheltuielile de achitare a serviciilor comunale, de procurare a produselor alimentare, de achiziționare a lemnului, fără a avea careva suport financiar din partea pârâtei.

A precizat că, din motiv că Feodor Trifan este pensionar și nu are posibilitatea să-și asigure un nivel de trai decent, precum și din cauza stării de sănătate care nu-i permite să iasă din raza or. Codru, acesta s-a adresat cu cerere la organele de drept.

A remarcat că, starea de nevoie a lui Feodor Trifan este condiționată de lipsa mijloacelor financiare pentru întreținere și lipsa unui aport financiar din partea pârâtei.

A solicitat repunerea în termen, rezoluțiunea contractului de donație nr. 4122 din 21 august 2009, încheiat între Feodor Trifan și Tamara Dunaevschi și aducerea părților la poziția inițială (f.d. 2-3, vol. I).

Prin hotărârea din 10 septembrie 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, a fost admisă acțiunea depusă de Procuratura sect. Centru, mun. Chișinău în interesele lui Feodor Trifan, a fost dispusă rezoluțiunea contractului de donație nr. 4122 din 21 august 2009, încheiat între Feodor Trifan, în calitate de donator și Tamara Dunaevschi în calitate de donatar, prin care Feodor Trifan a donat Tamarei Dunaevschi apartamentul nr. 40, situat în mun. Chișinău, str. xxxxx cu suprafața de 31 m², nr. cadastral xxxxx, înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, filiala Întreprinderea de Stat „Cadastru”, la 21 august 2009 cu numărul 0100/09/57807 cu aducerea părților la poziția inițială și a fost încasat de la Tamara Dunaevschi în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 150 de lei (f.d. 84, 86-89, vol. I).

Prin decizia din 18 decembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Tamara Dunaevschi și a fost casată hotărârea din 10 septembrie 2014 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău cu trimiterea cauzei spre rejudecare, în alt complet de judecată (f.d. 119-124, vol. I).

Prin încheierea protocolară din 07 iulie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu notarul Galina

Ceban (f.d. 195, 196, vol. I)

Pe parcursul examinării cauzei, reclamantul Feodor Trifan, reprezentat de avocatul Alexandru Cebanaș a depus cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, solicitând suplimentar și evacuarea Tamarei Dunaveschi din apartamentul nr. 40, situat în mun. Chișinău, str. xxxxx, cu suprafața de 31 m² și nr. cadastral xxxxx (f.d. 204-205, vol. I).

Ulterior, Tamara Dunaevschi a depus acțiune reconvențională împotriva lui Feodor Trifan cu privire la încasarea prejudiciului, datoriei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reconvenționale a indicat că, a dobândit dreptul de proprietate a proprietar asupra apartamentului nr. 40, situat în mun. Chișinău, str. xxxxx, în temeiul contractului de donație din 21 august 2009.

A elucidat că, în luna iulie 1993 împreună cu soțul Vasile Dunaevschi la propunerea unchiului Feodor Trifan au trecut cu traiul în apartamentul nr. 37, situat în mun. Chișinău, str. xxxxx, care la acel moment aparținea cu drept de proprietate unchiului.

A precizat că, în apartamentul menționat au locuit cu soțul până la 14 octombrie 1997, când a fost efectuat schimbul de apartamente dintre numerele 37 și 40, ce aparțineau cu drept de proprietate lui Feodor Trifan și lui Nicolai Zareanschi.

A punctat că, schimbul apartamentelor s-a efectuat la inițiativa lui Nicolai Zareanschi, care era în relații bune cu ea, iar diferența de cost a apartamentelor în mărime de 4000 de dolari, a fost achitată tor de ea, deoarece suprafața apartamentului nr. 37 era mai mică decât a apartamentului nr. 40.

A notat că, Feodor Trifan locuia pe altă adresă și anume în mun. Chișinău, str. Grădinilor 67/1, deci dispune de dreptul de a locui până în prezent și până la sfârșitul vieții.

A menționat că, la data de 04 noiembrie 1997, Nicolai Zareanschi a întocmit testamentul, prin care i-a testat toată averii ei. La data de 25 noiembrie 1997 Zareanschi Nicolai a decedat, iar la 26 octombrie 1998 dânsa a intrat în posesia apartamentului nr. 37, situat în mun. Chișinău, str. xxxxx.

A subliniat că, la data de 25 august 1998 a vândut Tatianeii Blajievscăia și lui Fiodor Blajevski apartamentul nr. 37, iar în schimb a cumpărat de la aceștia apartamentul nr. 41 din aceeași casă. În anul 2012 a modificat interiorul apartamentelor nr. 40 și 41, comasându-le, iar pentru reparația efectuată a investit suma de 117921 de lei 90 bani, fapt ce se confirmă prin raportul de constatare tehnico-științifică nr. 445 din 20 noiembrie 2015.

A specificat că, începând cu anul 1987, odată cu angajarea în mun. Chișinău, a trecut cu traiul în mun. Chișinău, str. Grădinilor 67/1, unde locuia și Feodor Trifan, căruia permanent îi aducea produse alimentare și îl susținea material. În luna aprilie 2000 a plecat la muncă în Italia și până în luna august 2013 îi trimitea lui Feodor Trifan colete cu produse alimentare și lunar câte 50 de dolari SUA, iar din anul 2004 câte 50 de euro. Aceleași sume a expediat la sărbătorile de Paști, Crăciun și la zilele de naștere a lui Feodor Trifan și concubinei acesteia Matriona Vreamea, care a decedat în luna septembrie 2012.

A relevat că, în luna august 2013 Feodor Trifan i-a comunicat că nu mai are nevoie de ajutorul său, deoarece se poate întreține de sine stătător, să nu-l mai sune și să nu-l mai deranjeze, iar aceste circumstanțe i-au format concluzia că acesta este influențat de persoane străine și care doresc să o deposedeze de apartamentul primit prin donație.

A relatat că, la sfârșitul anului 2012, Feodor Trifan i-a comunicat că dorește să fie plasat la o casă de bătrâni, însă nu poate fi plasat, deoarece nu are apartament ca să-l dea în schimb, prin urmare i-a comunicat să nu-și facă griji, întrucât ea își asumă să suporte toate cheltuielile.

A susținut că, obiectul contractului de donație nu mai există, fiind modificat prin comasare. Totodată, deși prin contractul de donație nu au fost stabilite careva obligații ale donatarului de a acorda ajutor material, financiar donatorului, în această perioadă de timp a transmis acestuia bunuri materiale și mijloace financiare în sumă de 2800 de dolari SUA și 7700 de euro, precum și suma de 4000 de dolari achitată cu titlu de diferență la efectuarea schimbului de apartamente.

A comunicat că, din luna mai 2013 Feodor Trifan locuiește în casa din mun. Chișinău, or. Codru, str. Flaximan 26, iar dânsa a achitat serviciile comunale și este de acord ca donatorul să locuiască pe adresa din mun. Chișinău, str. xxxxx, precum și să achite serviciile comunale.

A indicat că, cu toate că, Feodor Trifan urma să locuiască în casa de locuit din mun. Chișinău, str. Grădinilor 67/1, unde dispune de dreptul de a locui până în prezent conform hotărârii Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, din anul luna mai 2013 acesta a trecut cu traiul în casa sa situată în mun. Chișinău, or. Codru, str. Flaximan 26.

A solicitat încasarea de la Feodor Trifan în beneficiul său a sumei de 117921 de lei 90, cu titlu de cheltuieli legate de reparația apartamentului nr. 40, situat în mun. Chișinău, str. xxxxx și a sumelor 2800 de dolari SUA și 7700 de euro cu titlu de datorie, precum și a cheltuielilor de judecată (f.d. 211-215, vol. I).

Prin hotărârea din 02 mai 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de Feodor Trifan și a fost dispus rezoluțiunea contractului de donație nr. 4122 din 21 august 2009, încheiat între Feodor Trifan și Tamara Dunaevschi, prin care Feodor Trifan a donat Tamarei Dunaevschi apartamentul nr. 40, situat în mun. Chișinău, str. xxxxx cu suprafața de 31 m², nr. cadastral xxxxx, înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, filiala Întreprinderea de Stat „Cadastru”, la 21 august 2009 cu numărul 0100/09/57807 cu aducerea părților la poziția inițială. A fost respinsă ca fiind neîntemeiată acțiunea reconvențională depusă de Tamara Dunaevschi și a fost încasat de la Tamara Dunaevschi în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 150 de lei (f.d. 52, 55-61, vol. II).

La data de 10 mai 2017 reclamantul Feodor Trifan, reprezentat de avocatul Alexandru Cebanaș a depus cerere de emitere a unei hotărâri suplimentare, prin care a solicitat instanței să se expună în privința pretenției cu privire la evacuarea Tamarei Dunaevschi din apartamentul litigios (f.d. 65, vol. I).

Prin hotărârea suplimentară din 19 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost dispus evacuarea Tamarei Dunaevschi din apartamentul situat în mun.

Chișinău, str. xxxxx cu suprafața de 31 m², cu numărul cadastral xxxxx, primit prin donație de la Feodor Trifan (f.d. 72-73, vol. II).

Prin decizia din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Tamara Dunaevschi, a fost casată hotărârea din 02 mai 2017 și hotărârea suplimentară din 19 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre, dispunând scoaterea de pe rol a acțiunii depusă de Procuratura Centru mun. Chișinău în interesele lui Feodor Trifan împotriva Tamarei Dunaevschi, intervenienți accesorii Întreprinderea de Stat „Cadastru” și notarul Galina Ceban cu privire la rezoluțiunea contractului de donație nr. 4122 din 21 august 2009, încheiat între Feodor Trifan și Tamara Dunaevschi, din motivul nerespectării procedurii prealabile de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară. Totodată, a fost emisă o nouă hotărâre prin care au fost respinse ca fiind neîntemeiate acțiunea reconvențională depusă de Tamara Dunaevschi și pretenția lui Feodor Trifan cu privire la evacuarea Tamarei Dunaevschi din apartamentul nr. 40, situat în mun. Chișinău, str. xxxxx (f.d. 129-135, vol. II).

Prin decizia din 04 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Feodor Trifan, reprezentat de avocatul Alexandru Cebanaș și a fost casată decizia din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 200-2008, vol. II).

Prin decizia din 20 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Tamara Dunaevschi și au fost menținute hotărârea din 02 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și hotărârea suplimentară din 19 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 28-38, vol. III).

Instanța de apel și-a motivat concluzia prin faptul că, instanța de fond just a reținut faptul că reclamantul-intimat Feodor Trifan are o vârstă înaintată, la acel moment 80 ani, are o pensie mică din care nu este posibil de a-și asigura strictul necesar, nu are pe nimeni apropiat, iar Tamara Dunaevschi este nepoată lui căreia a hotărât de a-i dona apartamentul nr. 40, situat în mun. Chișinău, str. xxxxx cu scopul că aceasta va contribui și îl va susține material și moral.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a statuat că, din analiza probelor administrate în coraport cu declarațiile părților, prima instanță corect a constatat că, reclamantul careva susținere din partea pârâtei nu a avut, deoarece pârâta era plecată peste hotarele țării, iar cele declarate de către avocatul pârâtei despre faptul expedierii coletelor și banilor pentru reclamant, nu au putut fi luate în considerație, deoarece careva dovezi în acest sens nu au fost prezentate și nici de reclamantul-intimat nu au fost recunoscute.

De asemenea, instanța de apel a constatat că, din adeverința eliberată de către Direcția Asistență Socială Centru nr.729 din 02 februarie 2015, se atestă indubitabil că Feodor Trifan a beneficiat de serviciile de îngrijire socială la domiciliu ca persoană singuratică în perioada 23 martie 2009 – 20 noiembrie 2012 și a fost exclus din serviciu în baza cererii personale ca urmare a donației apartamentului nepoatei sale (f.d.152, Vol. I). La fel, din materialele cauzei, se confirmă cert Feodor Trifan este bolnav și

pensionar, invalid de gr. II și dispune de o pensie pentru invaliditatea în mărime de 900 de lei (f.d.4-5, Vol. I).

În circumstanțele descrise, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a concluzionat că, instanța de fond temeinic a admis integral acțiunea depusă de Feodor Trifan, or ultimul a ajuns într-o stare de nevoie și anume după executarea donației, adică după mărirea patrimoniului donatarului din contul patrimoniului donatorului (transmiterea bunului donat) donatorul nu mai este în stare să-și asigure o întreținere corespunzătoare.

În consecință, instanța de apel a învederat că, instanța de fond just a dispus în conformitate cu prevederile art. 836 Cod civil rezoluțiunea contractului de donație nr. 4122 din 21 august 2009, încheiat între Feodor Trifan și Tamara Dunaevschi, prin care Feodor Trifan a donat Tamarei Dunaevschi apartamentul nr. 40, situat în mun. Chișinău, str. xxxxx cu suprafața de 31 m², nr. cadastral xxxxx, înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, filiala Întreprinderea de Stat „Cadastru”, la 21 august 2009 cu numărul 0100/09/57807 cu aducerea părților la poziția inițială, precum și evacuarea Tamarei Dunaevschi din apartamentul situat în mun. Chișinău, str. xxxxx cu suprafața de 31 m², cu numărul cadastral xxxxx, primit prin donație de la Feodor Trifan.

În concluzie, instanța de apel a menționat că, argumentele Tamarei Dunaevschi precum că a investit în apartament și i-a adus îmbunătățiri, sunt doar declarative, lipsite de suport probant, nefiind anexat la materialele cauzei careva dovezi privind repararea apartamentului în cauză.

La data de 04 februarie 2019 Tamara Dunaevschi, reprezentată de avocatul Iuri Florea a declarat recurs împotriva deciziei din 20 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală decizia instanței de apel și hotărârilor primei instanțe, și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii lui Feodor Trifan, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului a indicat că, instanțele ierarhic inferioare au interpretat în mod eronat legea.

A afirmat că, atât din materiale cauzei, cât și din declarațiile lui Feodor Trifan nu se poate de stabilit că ultimul are la întreținere careva persoane, condiție prevăzută expres de art. 836 alin. (1) Cod civil.

A susținut că, art. 836 alin. (1) Cod civil, prevede două condiții care trebuie să coexiste și anume starea de nevoie a persoanei și îndeplinirea obligațiilor legate față de terți. La caz, instanța de fond și-a motivat soluția doar pe starea de nevoie a reclamantului/intimat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 20 decembrie 2018, iar recurenta a declarat recurs la data de 04 februarie 2019.

Astfel, recursul, declarat la data de 04 februarie 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Tamara Dunaevschi, reprezentată de avocatul Iuri Florea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai

asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Tamara Dunaevschi, reprezentată de avocatul Iuri Florea, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Tamara Dunaevschi, reprezentată de avocatul Iuri Florea ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Tamara Dunaevschi, reprezentată de avocatul Iuri Florea se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nina Vascan